Nařízení Evropského parlamentu a Rady o potírání šíření teroristického obsahu online

Autor: Evropský Parlament a Evropská Rada (29. dubna 2021)

Zdroj: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) a Vyjádření MVČR

Souhrn

Krátký souhrn celého dokumentu (Executive summary)

Nařízení stanoví jednotná pravidla týkající se boje proti zneužívání hostingových služeb k veřejnému šíření teroristického obsahu online, zejména pokud jde o:

- opodstatněné a přiměřené povinnosti náležité péče, které mají poskytovatelé hostingových služeb uplatňovat s cílem potírat veřejné šíření teroristického obsahu prostřednictvím jejich služeb a v případě potřeby zajistit rychlé odstranění tohoto obsahu nebo znemožnění přístupu k němu;
- opatření, která mají členské státy zavést v souladu s právem Unie a s výhradou vhodných záruk na ochranu základních práv, zejména svobodu projevu a informací v otevřené a demokratické společnosti, s cílem:
    - identifikovat teroristický obsah a zajistit jeho rychlé odstranění poskytovateli hostingových služeb a
    - usnadnit spolupráci mezi příslušnými orgány členských států, poskytovateli hostingových služeb a případně Europolem.

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

1. „poskytovatelem hostingových služeb“ poskytovatel služeb vymezených v čl. 1 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 (14) a spočívajících v uchovávání informací poskytovaných poskytovatelem obsahu a na jeho žádost;
2. „poskytovatelem obsahu“ uživatel, který poskytl informace, které jsou nebo byly poskytovatelem hostingových služeb uloženy a veřejně šířeny;
3. „veřejným šířením“ zpřístupňování informací na žádost poskytovatele obsahu potenciálně neomezenému počtu osob;
4. „nabízením služeb v Unii“ umožnění fyzickým nebo právnickým osobám v jednom nebo více členských státech využívat služeb poskytovatele hostingových služeb, který má významné spojení s tímto členským státem nebo těmito členskými státy;
5. „významným spojením“ spojení poskytovatele hostingových služeb s jedním nebo více členskými státy vyplývající buď z jeho usazení v Unii, nebo z konkrétních kritérií, jakými jsou:

   a. významný počet uživatelů jeho služeb v jednom nebo více členských státech; nebo
   b. zaměření jeho činností na jeden nebo více členských států;
6. „teroristickými trestnými činy“ trestné činy vymezené v článku 3 směrnice (EU) 2017/541;
7. „teroristickým obsahem“ jeden nebo více z těchto druhů materiálu, totiž materiál, který:
   a. podněcuje ke spáchání některého z trestných činů uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. a) až i) směrnice (EU) 2017/541, pokud takový materiál přímo či nepřímo, například formou glorifikace teroristických činů, obhajuje páchání teroristických trestných činů, a vyvolává tím nebezpečí, že může být jeden či více takových trestných činů spáchán;
   b. získává osobu nebo skupinu osob ke spáchání nebo přispění ke spáchání některého z trestných činů uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. a) až i) směrnice (EU) 2017/541;
   c. získává osobu nebo skupinu osob k účasti na činnostech teroristické skupiny ve smyslu čl. 4 písm. b) směrnice (EU) 2017/541;
   d. poskytuje návod k výrobě nebo použití výbušnin, palných nebo jiných zbraní nebo škodlivých či nebezpečných látek, nebo k jiným specifickým metodám či technikám za účelem spáchání nebo přispění ke spáchání některého z trestných činů uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. a) až i) směrnice (EU) 2017/541;
   e. vyhrožuje spácháním některého z trestných činů uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. a) až i) směrnice (EU) 2017/541;
8. „podmínkami“ všechny podmínky a ustanovení bez ohledu na jejich název nebo formu, které upravují smluvní vztah mezi poskytovatelem hostingových služeb a jeho uživateli;
9. „hlavní provozovnou“ ústředí nebo sídlo poskytovatele hostingových služeb, v němž jsou vykonávány hlavní finanční funkce a provozní kontrola.

Poskytovatel hostingových služeb vystavený teroristickému obsahu v příslušných případech zahrne do svých podmínek ustanovení týkající se zneužívání jeho služeb k veřejnému šíření teroristického obsahu a tato ustanovení uplatňuje.

Učiní tak řádným, přiměřeným a nediskriminačním způsobem a za všech okolností s patřičným ohledem na základní práva uživatelů a vezme přitom v úvahu zejména zásadní význam svobody projevu a informací v otevřené a demokratické společnosti, s cílem vyhnout se odstranění jiného než teroristického obsahu. Poskytovatel hostingových služeb vystavený teroristickému obsahu přijme zvláštní opatření na ochranu svých služeb proti veřejnému šíření teroristického obsahu.

O zvláštních opatřeních rozhoduje poskytovatel hostingových služeb. Takováto opatření mohou zahrnovat jedno nebo více z těchto opatření:

a) vhodná technická a provozní opatření nebo kapacity, jako například odpovídající personál nebo technické prostředky pro identifikaci a rychlé odstraňování teroristického obsahu nebo znemožnění přístupu k němu;
b) snadno dostupné a uživatelsky vstřícné mechanismy, jejichž prostřednictvím mohou uživatelé poskytovateli hostingových služeb oznamovat nebo označovat domnělý teroristický obsah;
c) jakékoli jiné mechanismy ke zvýšení informovanosti o teroristickém obsahu v rámci jeho služeb, jako jsou mechanismy uživatelského moderování;
d) jakékoli jiné opatření, které poskytovatel hostingových služeb považuje za vhodné pro potírání dostupnosti teroristického obsahu v rámci svých služeb.

Poskytovatelé hostingových služeb zachovávají teroristický obsah, který byl odstraněn nebo k němuž byl znemožněn přístup v důsledku příkazu k odstranění podle článku 3 nebo zvláštních opatření podle článku 5, jakož i související údaje, jež byly odstraněny v důsledku odstranění teroristického obsahu, jež jsou nutné pro účely:

a) právního či soudního přezkumného řízení nebo vyřizování stížností podle článku 10 proti rozhodnutím o odstranění teroristického obsahu a souvisejících údajů nebo znemožnění přístupu k nim; nebo
b) prevence, odhalování, vyšetřování či stíhání teroristických trestných činů.

Poskytovatelé hostingových služeb ve svých podmínkách jasně vymezí svou politiku zaměřenou na potírání šíření teroristického obsahu, přičemž v příslušných případech mimo jiné věcně vysvětlí fungování zvláštních opatření, včetně případného používání automatizovaných nástrojů. Každý členský stát určí orgán nebo orgány příslušné k:

a) vydávání příkazů k odstranění;
b) přezkumu příkazů k odstranění;
c) dohledu nad prováděním zvláštních opatření;
d) ukládání sankcí.

Členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení tohoto nařízení a přijmou veškerá opatření nezbytná k zajištění jejich uplatňování. Sankce uvedené v prvním pododstavci musí být účinné, přiměřené a odrazující.

Členské státy zajistí, aby příslušné orgány při rozhodování o tom, zda uloží sankci, a při určování druhu a výše sankce zohledňovaly všechny významné okolnosti, mimo jiné:

a) povahu, závažnost a dobu trvání porušení;
b) zda došlo k porušení úmyslně, nebo z nedbalosti;
c) předchozí porušení ze strany poskytovatele hostingových služeb;
d) finanční sílu poskytovatele hostingových služeb;
e) míru spolupráce poskytovatele hostingových služeb s příslušnými orgány;

f) povahu a velikost poskytovatele hostingových služeb, zejména v případě mikropodniků a malých a středních podniků;
g) míru pochybení poskytovatele hostingových služeb, se zřetelem k technickým a organizačním opatřením, jež poskytovatel hostingových služeb přijal v zájmu dodržování tohoto nařízení.

Členské státy zajistí, aby soustavné či přetrvávající porušování povinností podle čl. 3 odst. 3 podléhalo finančním sankcím ve výši až 4 % celosvětového obratu poskytovatele hostingových služeb v předcházejícím hospodářském roce.

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie. Použije se od 7. června 2022.

Zpráva Ministerstva vnitra České republiky

Vláda schválila návrh zákona proti šíření teroristického obsahu online, který do českého práva převádí nařízení Evropské Unie (dále jen „EU“. Poskytovatelé hostingových služeb dle něj musejí na základě příkazu policie odstranit konkrétní veřejně přístupný teroristický obsah. Platformy i jejich uživatelé se budou moci bránit u soudu. Podle práva EU musí poskytovatel hostingových služeb na výzvu obvykle do jedné hodiny stáhnout veřejně přístupný teroristický obsah. Jde o hostingové služby, které online zpřístupňují veřejnosti obsah od uživatelů. Většina z nich umožňuje ukládání a sdílení souborů, nařízení EU se však týká i sociálních sítí

a diskusních fór. Český zákon se drží toho, co požaduje právo EU, a nestanoví žádné povinnosti ani sankce navíc. Nařízení cílí pouze na teroristický obsah, typicky např. na šíření záznamu teroristických útoků nebo třeba džihádistických poprav. Jde tedy o veřejný, nikoli soukromý obsah, který podporuje teroristy a jehož šíření může být už dnes trestné. Návrh stanoví, že stažení obsahu nařizuje policie, dohled nad opatřeními na straně platforem

a případné udělování sankcí bude mít na starosti Český telekomunikační úřad. Vzhledem k tomu, že nařízení platí v celé EU, bude rolí Ministerstva vnitra přezkoumávat příkazy k odstranění adresované našim hostingovým službám z jiných členských států. Hostingové služby nebudou mít obecnou povinnost teroristický obsah aktivně vyhledávat. Pokud tomu však nebudou bránit přesně stanovené objektivní důvody, musí konkrétní obsah odstranit zpravidla do jedné hodiny. Prvnímu příkazu k odstranění však musí předcházet informace poskytovateli o pravidlech a lhůtách, a to 12 hodin před vydáním příkazu. Služby i uživatelé budou mít navíc možnost se proti odstranění bránit u soudu. Český telekomunikační úřad však bude moci za porušení nařízení EU ukládat napomenutí či pokuty až do výše 200 tisíc Kč.